Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2021-00619

RO Uusitalo Laura(MMM), Kytölä Tapio(UM) 08.09.2021

Asia
Epävirallinen maatalousministerikokous Slovenian Brdo pri Kranjussa 5.-7.9.2021

Kokous
Epävirallinen maatalousministerikokous 05.09.2021 - 07.09.2021

EU:n maatalousministerit kokoontuivat epäviralliseen maatalousministerikokoukseen Slovenian Brdo pri Kranjuun 5.-7.9.2021. Suomea epävirallisessa ministerikokouksessa edusti maa- ja metsätalousministeriön ruokaosaston osastopäällikkö Minna-Mari Kaila.

Maatalousministerien kokouksen aiheena oli ”Keskustelun vahvistaminen kaupunki- ja maaseutualueiden välillä”. Keskustelu liittyi komission 30.6.2021 antamaan tiedonantoon EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta.

Maatalousministerit pitivät maaseutuvisiota ja keskustelua maaseutualueiden aseman parantamisesta tervetulleena. Keskustelussa painottui, että Euroopassa on paljon erilaisia maaseutualueita, joilla on omat haasteensa ja mahdollisuutensa.

Ministerit painottivat yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) roolia maaseudun kehittämisessä, mutta YMP:n ohella maaseutualueilla tarvitaan myös muita politiikkoja, kuten koheesiopolitiikkaa.

Suomi ja monet muut jäsenmaat toivat keskustelussa esiin, että maaseutu- ja kaupunkialueiden yhteiselo on tärkeää ja alueiden kehitys on toisistaan riippuvaista.

Puheenjohtajamaa Slovenia kertoi maaseudun kehittämisen olevan strategisesti tärkeä aihe Slovenian puheenjohtajakaudella. Se jakaantuu kolmeen teemaan: naisten rooli maaseudulla, maaseutu- ja kaupunkialueiden välisen keskustelun vahvistaminen sekä maaseudun digitalisaatio älykkäät kylät -konseptin pohjalta.

Tuottajajärjestöjen eurooppalaisen kattojärjestön **COPA**:n puheenjohtaja Christiane Lambert totesi, että koronakriisi on näyttänyt, kuinka tärkeä maaseutu on. Maanviljelijät huolehtivat maaseudusta ja sen resursseista sekä tuottavat ruokaa ja julkishyödykkeitä. On oltava varovaisia, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ei aiheuta viljelijöille matalampaa tulotasoa, mutta ohjelman kautta voi tulla myös mahdollisuuksia. Lisäksi Lambert painotti maaseudun naisten roolia sekä nuorten

viljelijöiden tukemisen tärkeyttä. Kaupunki- ja maaseutualueiden välisestä yhteiselosta Lambert totesi, että alueet ovat symbioosissa keskenään.

Osuuskuntien eurooppalaisen kattojärjestön **COGECA**:n puheenjohtaja Ramón Armengol painotti osuuskuntien tärkeyttä maaseudun elinvoimaisuudelle. Armengol totesi pääasian olevan, että pyritään välttämään kaupunki- ja maaseutualueiden välistä kuilua. Maaseudun asukkaat eivät halua olla toisen luokan kansalaisia. Euroopan maaseutualueilla tarvitaan toimivaa infrastruktuuria. Tavoitteena on resilientimmät, menestyneemmät ja eteenpäin pyrkivät maaseutualueet.

Nuorten tuottajien eurooppalaisen kattojärjestön **CEJA**:n puheenjohtaja Diana Lenzi totesi maaseutualueilla olevan suuri potentiaali huolimatta niiden haasteista. Maaseutuvisio on positiivinen signaali, mutta toimia tarvitaan välittömästi. Maaseudulla tarvitaan elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia, yritysten aloittamisen edistämistä sekä hyviä investointimahdollisuuksia. Esimerkiksi maanviljelijöiden ruokamarkkinoilla, maatilojen avoimien ovien päivillä ja kouluprojekteilla on roolinsa maaseudun kuvan muuttamisessa. Nuorilla viljelijöillä on tässä iso rooli. On hyödynnettävä hyvin olemassa olevat instrumentit, ml. koheesiopolitiikka ja Erasmus.

Maatalouskomissaari Wojciechowski esitteli maaseutuvisiota. Sitä varten komissio järjesti laajan julkisen kuulemisen ja teki mittavaa analyyttista työtä. Näiden pohjalta komissio laati maaseutuvision, joka tähtää vahvempiin, verkottuneisiin, selviytymiskykyisiin ja vauraisiin maaseutualueisiin. Maaseutuvisio sisältää konkreettisia aloitteita ja lippulaivahankkeita. Maaseutuvisio on lisä jo olemassa oleville toimille. Myös tuleva yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) tukee maaseutuvisiota ja kansalliset YMP:n strategiset suunnitelmat ovat keskeisiä työkaluja maaseutuvision toimeenpanossa. YMP ei kuitenkaan yksinään pysty vastaamaan kaikkiin haasteisiin, vaan myös esim. koheesio- ja muilla rahastoilla on roolinsa maaseutualueilla. EU:n, kansallisen ja alueellisen tason politiikkojen on toimittava läheisemmin.

Komissio tarjoaa vahvaa tukea maaseutuvision toimeenpanolle, esimerkiksi maaseutuvaikutusten arvioinnin muodossa. Lisäksi maaseutusopimus tulee olemaan jatkuvaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Maaseutuvisio on vain alku työlle ja työ tulee jatkumaan myös mm. Euroopan tulevaisuuskonferenssissa. Komissaari myös totesi arvostavansa ja tukevansa täysin sitä, että jotkut jäsenmaat ovat laatineet kansallisia maaseutustrategioita. Lisäksi komissaari totesi, että puheenjohtajan laatima tausta-asiakirja nostaa esiin erilaisesta maankäytöstä aiheutuvat paineet. Vastatakseen tähän komissio tekee aiheesta tutkimuksen.

Euroopan parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan (AGRI) puheenjohtaja Norbert Lins totesi maaseutualueiden olevan Euroopan sydämessä. Maaseudun tarpeista ei olla aina riittävän tietoisia ja on tärkeää löytää ratkaisuja. Lins katsoi jo seuraavan monivuotisen rahoituskehyskauden suuntaan; maaseutualueiden tarpeet on otettava silloin täysin mukaan.

Euroopan alueiden komitean jäsen, Andalusian presidentti ja maaseutuvision raportööri Moreno Bonilla totesi videoviestissään, että komitea kiinnittää paljon huomiota maaseutuvisioon. YMP:n strategiset suunnitelmat täytyy valmistella hyvin. Maaseutualueet tarvitsevat tukea. Instituutioiden välistä yhteistyötä tulee edistää.

Tutkija Luka Juvančič piti esityksen kokouksen teemasta. Hän piti maaseutuvision valmistelua vaikuttavana perustuen laadukkaisiin keskusteluihin ja todisteisiin. Euroopan maaseutualueet ovat monimuotoisia ja niillä on myös keskenään vastakkaisia suuntauksia. Maaseutualueet ovat monimuotoisia, monimutkaisia ja dynaamisia. YMP:n strategisissa suunnitelmissa olisi hyvä ottaa huomioon maaseudulla vaikuttavia suuntauksia, kuten demograafinen muutos, kasvava yhteiskunnallinen kiinnostus, digitalisaatio sekä siirtyminen biotalouteen. Maaseudun kehitys on

linkittynyt yleiseen yhteiskunnalliseen kehitykseen. Maaseutuvisio tulee hyvään aikaan, sillä se muistuttaa maaseudun isosta kuvasta YMP:n strategisia suunnitelmia laadittaessa.

Puheenjohtaja oli esittänyt maatalousministerien keskustelun pohjaksi **kolme kysymystä**:

1. *Mikä on mielestänne maaseutualueiden rooli yhteiskunnassa ja millaisia haasteita niillä on? Mitkä suuntaukset määrittelevät maaseutualueet tulevaisuudessa?*

2. *Miten suhtaudutte maassanne kaupunkien ja maaseudun väliseen rinnakkaiseloon ja miten vastaatte tämän rinnakkaiselon keskeisiin haasteisiin? Miten toimitte estääksenne maataloustoiminnan aiheuttamat mahdolliset konfliktit maaseutualueilla, kuten kasvinsuojeluaineiden käyttö, orgaanisten lannoitteiden käyttö, melu ja epämiellyttävät hajut?*

3. *Millä politiikoilla olisi puututtava maaseudun ja kaupunkien välisiin eroihin ja kuiluun? Mikä on YMP:n rooli tässä ja onko potentiaalia yhteisvaikutuksille muiden (erityisesti EU:n) politiikkojen ja mekanismien kanssa?*

Maatalousministerit pitivät maaseutuvisiota ja keskustelua maaseutualueiden aseman parantamisesta tervetulleena. Keskustelussa painottui, että Euroopassa on paljon erilaisia maaseutualueita, joilla on omat haasteensa ja mahdollisuutensa. Maaseudun haasteita ovat mm. ikääntyminen, heikko infrastruktuuri ja palveluiden vähyys. Ministerit painottivat, että mm. maaseudun perusinfrastruktuurin, pääsyn koulutukseen, työllisyysmahdollisuuksien, peruspalveluiden ja digitaalisten yhteyksien on oltava kunnossa, jotta maaseutualueet olisivat houkuttelevia alueita asua ja yrittää.

Ministerit totesivat, että koronapandemialla on ollut vaikutusta siihen, miten maaseutu mielletään. Monipaikkaisuus on lisännyt maaseudun kiinnostavuutta.

Ministerit painottivat yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) roolia maaseudun kehittämisessä, mutta YMP:n ohella tarvitaan myös muita politiikkoja, kuten koheesiopolitiikkaa. Politiikkojen olisi toimittava samaan suuntaan ja synergioita edistettävä. Ministerit myös painottivat, että tarvitaan eri tasojen eli EU:n, kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason politiikkaa ja toimia maaseudun eteen.

Monet ministerit painottivat erityisesti maatalouden ja maanviljelijöiden roolia maaseudun elinvoimaisuudessa. Myös nuorten roolia pidettiin tärkeänä.

Keskustelussa **Suomi** mm. painotti olevan hienoa, että maaseutualueiden kehittäminen on korkealla EU:n agendalla. Suomi totesi pitävänsä maaseutuvisiota tervetulleena ja erittäin kannatettavana. Suomi on yksi Euroopan maaseutumaisimmista maista ja Suomessa on tehty pitkään aktiivisesti työtä maaseudun eteen. Suomi kertoi myös muutama viikko sitten valmistuneesta Suomen maaseutupoliittisesta kokonaisohjelmasta. Kokonaisohjelmassa monimuotoinen maaseutu nähdään kansallisena menestystekijänä. Maaseutu tarjoaa alustan, resursseja ja ratkaisuja hyvälle elämälle, innovatiivisuudelle, yrittäjyydelle ja kestävälle yhteiskunnalle. Ohjelmassa myös korostetaan, että maaseudulla on tarjota ratkaisuja kestävyyshaasteisiin. Puhdas luonto ja toimivat luonnon ekosysteemit ovat tärkeä pohja myös maaseudun elinvoimalle.

Suomi totesi, että tulevaisuuden maaseutupolitiikkaan vaikuttavat mm. siirtymä kestävään yhteiskuntaan, maaseudun sosioekonomisen rakenteen muutos, digitalisaatio ja lisääntyvä monipaikkaisuus tai paikkariippumattomuus sekä maaseutuun kohdistuva lisääntyvä kiinnostus. Maaseutualueiden menestymisen kannalta on tärkeää pitää kaikki maaseudun asukkaat ja toimijat mukana ja korostaa erityisesti kokonaiskestävyyttä maaseudun selviytymiskyvyn edistämisessä.

Vihreän ja digitaalisen siirtymän on oltava oikeudenmukainen. Suomi painotti myös eri väestöryhmien yhdenvertaista kohtelua ja sukupuolten tasa-arvon edistämistä maaseutualueilla.

Suomi ja monet muut jäsenmaat toivat keskustelussa esiin, että maaseutu- ja kaupunkialueiden yhteiselo on tärkeää ja alueiden kehitys on toisistaan riippuvaista. Suomi totesi näkevänsä maaseudun ja kaupungin rinnakkaiselon enemmän mahdollisuutena kuin haasteena. Lisäksi Suomi totesi, että sekä maaseutuvision toimeenpanossa että yleisesti maaseutualuiden kehittämisessä on huomioitava jäsenvaltioiden olemassa olevat hyvät toimintamallit ja vältettävä päällekkäisyyttä.

Loppupuheenvuorossaan **komissaari Wojciechowski** oli tyytyväinen ministerien positiiviseen suhtautumiseen maaseutuvisioon. Hänen mielestään maaseudulla asuvilla pitää olla samanlaiset oikeudet kuin kaupungeissa asuvilla. Hän totesi, että EU:n perussopimuksen artikla 174 sanoo tämän. ”Edistääkseen koko unionin sopusointuista kehitystä unioni kehittää ja harjoittaa toimintaansa taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi. Unioni pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä. Asianomaisista alueista kiinnitetään erityistä huomiota maaseutuun, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestöntiheys on erittäin alhainen, ja saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueisiin.”

Puheenjohtaja veti keskustelua yhteen. Maaseutualueet ovat ratkaisevan tärkeitä EU:n tulevaisuudelle. Maaseudun väestön väheneminen on haaste, mutta kestävä kehitys ja digitalisaatio antavat uusia mahdollisuuksia. Maaseutuvisio tulee hyvään aikaan ja siitä on nyt tärkeä keskustella. Ketään ei saa jättää jälkeen. Yhteisen maatalouspolitiikan lisäksi koheesiovarat ja elvytyspaketti voivat auttaa maaseutualueita. Puheenjohtaja totesi, että laajempaa keskustelua voidaan käydä myöhemmin EU:n toimintasuunnitelmasta maaseudulle.

Suomen edustajat

Kaila, Valonen, Uusitalo MMM; Kytölä EUE

Asiakirjat

Puheenjohtajamaa Slovenian tausta-asiakirja epävirallista maatalousministerikokousta varten: “Strengthening the dialogue between the urban and rural areas”

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto kalastus (EU 17), jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), kalastus, maatalouden erityiskomitea, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka, maaseutu
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM